

Víctima: Josep Miralles Garau
Autoria: Apol·lònia Miralles Xamena

Carta al meu padrí, Josep Miralles Garau, assassinat pels feixistes l'1 de setembre del 1936

Quan jo tenia dotze anys, el 1974, vaig trobar la meva padrina Apol·lònia plorant, plorant molt, amb desesperació, i em va contar que plorava perquè t'havien assassinat els feixistes, el 1936, a sang freda, al mig d'un camí anant a Sencelles. Feia quasi quaranta anys ja, i ella plorava com si allò hagués passat just abans, completament desolada, fora de si, amb un plor punyent.

Només record que deia, cridant i plorant al mateix temps: «el van venir a cercar quatre feixistes, i jo li deia "no hi vagis", i ell, "però si jo no he fet res, no em faran res, no passis pena"», i no va tornar. Aquell mateix vespre el van matar. El van matar perquè llegia la premsa a la gent del poble que no sabia llegir, el van matar perquè era un home bo i just, que volia igualtat i llibertat per a tothom, per res més, i van matar aquell dia una part de jo. Jo també vaig morir aquell dia d'alguna manera i ja no seria la mateixa pus mai més. Ens van destrossar la vida, però així i tot mai no van poder acabar amb les nostres idees, ni amb el nostre amor. Jo encara l'estim com el primer dia, i sempre, sempre el duré dins jo; forma part de jo, segueix viu dins meu, i dins tots vosaltres, sempre, el puc veure a molts de moments».

Aquelles paraules colpidores, contant aquells fets tan terribles, em van deixar glaçada. A casa, el meu pare mai m'havia comentat res, i de fet, quan l'hi vaig demanar es va enfadar perquè ella m'ho havia contat. El meu pare, el d'enmig de tres germans, el teu fill Miquel, era dels que pensava que era millor girar pàgina del tot, no tornar a parlar-ne, perquè tot allò no els havia duit més que molt de patiment i haver de viure marcats d'alguna manera.

En canvi, la meva padrina volia que ho sàpigues; volia que sàpigues el que va passar, i el que tanta gent havia hagut de passar a Mallorca durant aquells quaranta anys.

Ella va haver de seguir vivint en aquest poble, veient els seus assassins; algun se li acostava i tot, i ella havia d'acotar el cap per no dir res, perquè tenia tres fills.

Quan et van assassinar, la padrina va haver d'anar a viure amb els tres fills a ca la seva mare i germana, que tenien la centraleta telefònica, i per tant estava vigilada i controlada per feixistes i requetès. Com és natural, ben aviat les hi van llevar la centraleta i la feina.

Com et pots imaginar, el meu pare va haver d'anar al seminari, i en Pep, el petit, a Lluç. L'únic que es va poder quedar amb la padrina va ser el major, en Pere, que precisament aquell 1 de setembre del 1936 feia set anys.

Els tres van poder estudiar, però no es podien examinar per ser fills de republicà. Tampoc podien accedir a moltes feines, però es van saber cercar la vida d'alguna manera. Els tres han estat bons músics i cantants, com tu. En Pere va ser director de la banda de música de Montuïri, més de quaranta anys, que per cert, va ser la primera banda de Mallorca a tocar La Internacional, el 1977.

Va ser molt emotiu. Hauries estat orgullós d'ells, i de la padrina, que va tirar endavant amb molta feina, fent de pagesa de dia, de modista de nit i repartint cafè per les cases els capvespres. A les sobretauls, els tres es posaven a cantar sempre, i jo veia a la padrina com li espurnejaven els ulls, i de qualque manera, les dues ens miràvem i amb ells et vèiem a tu. I ara també et veig, i m'espurnegen els ulls quan escolto tocar els meus cosins i cosines, i les teves renêtes, que toquen a les bandes, i algunes fins i tot el saxo, el mateix instrument que tu.

Seguim.